

แบบฟอร์ม Knowledge Capture

เรื่อง การลิดกิ่งเพื่อเพิ่มคุณภาพไม้สัก

สรุปโดย นายวงศ์กร ศุภชกะ พนักงาน (ระดับ ๔) งานสวนป่าน้ำสวยห้วยปลาตุก
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตขอนแก่น องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑. บริบทหรือความเป็นมา

สวนป่าน้ำสวยห้วยปลาตุก จังหวัดเลย ปัจจุบันมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นแปลงปลูกสร้างไม้สัก มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยการทำไม้สักท่อนเพื่อจำหน่าย ซึ่งปัจจัยสำคัญหนึ่งอย่างของราคาไม้สักท่อนคือคุณภาพของเนื้อไม้ นอกจากจะต้องคัดเลือกแม่ไม้ที่ดี และปลูกด้วยต้นกล้าที่สมบูรณ์ "การจัดการต้นไม้อธิบายว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง" การลิดกิ่งเป็นส่วนหนึ่ง คือ การตัดแต่งกิ่งที่ไม่จำเป็น กิ่งที่แห้ง หรือกิ่งที่ซ่อนทับออก เพื่อให้ต้นไม้ได้รับแสงและอากาศอย่างเต็มที่ ลดการแข่งขันของน้ำและธาตุอาหาร ทำให้ส่วนลำต้นปราศจากตาหนิ ส่งผลให้ได้เนื้อไม้หรือผลผลิตที่มีคุณภาพดีขึ้น

๒. วิธีการ/ขั้นตอน หรือกระบวนการที่ได้เรียนรู้

- ๒.๑. สังเกตระหว่างกิ่งกับลำต้น จะมีเส้นรอยต่อที่เรียกว่า คอกิ่ง ซึ่งจะอยู่ถัดจากตาข้างออกมาเล็กน้อย
- ๒.๒. ใช้เลื่อยคมๆ ตัดตามแนวคอกิ่ง หากกิ่งใหญ่ให้ทำการตัดสองครั้ง ครั้งแรกให้รีดล่างก่อน ตัดให้ขาดให้เหลือกิ่งยาว 10-30 ซม. ครั้งที่ 2 จึงตัดตรงรอยคอกิ่งอีกครั้ง
- ๒.๓. หากกิ่งมีขนาด 2.5 นิ้วขึ้นไป ให้หาผลด้วยปูนขาว

๓. เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

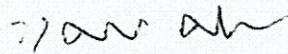
- ๓.๑. ความสูงของต้นไม้ที่จะลิดครั้งแรกอยู่ที่ 2 เมตร โดยจะลิดไปเรื่อยๆ จนไม่สามารถลิดได้ หรือรอ ๖-๗ ท่อนช่วงท่อนแรก หรือ 5 เมตร
- ๓.๒. หากมีการแตกง่าม และ แตกกิ่งข้างขนาดลำกิ่งใหญ่เกิน 1/3 ของลำต้นหลัก ให้ลิดทันที ไม่ต้องรอให้ถึง 2 เมตร
- ๓.๓. ลิดในช่วงหมดฝนและเริ่มหนาว ประมาณปลายเดือนต.ค. และไม่เกินม.ค. เพื่อไม่ให้แมลงติดเชื้อราและโรคอื่นๆ ตลอดจนไม่สูญเสียความชื้นจากภาวะแล้งจนเกินไป ช่วงนั้นต้นไม้มีการพักตัวพอดี

๔. ประเด็นความรู้สำคัญ

ในการลิดกิ่ง จะต้องลิดบริเวณที่เรียกว่า "คอกิ่ง" ซึ่งจุดนี้จะมีลักษณะเป็นวงแหวน ถัดเข้าไปหาลำต้นจะไม่มีตา แต่จะมีเชื้อเจริญที่จะโตมาหุ้มแผลที่ลิดได้ภายใน 1 ปี หากลิดเลยคอกิ่งออกมา จะทำให้มีการแตกยอดใหม่ จนกว่าลำต้นใหม่จะรู้ว่า กิ่งที่แตกใหม่ไม่สามารถเจริญต่อได้ ผลก็คือ ต้นไม้เสียพลังงานโดยเปล่าประโยชน์ และที่แย่กว่านั้นคือ จะทำให้ต้นไม้เกิดโพรงในกรณีที่ติดเชื้อรา หรือเกิดปมตาในกรณีที่แผลหุ้มเลยจุดคอกิ่ง

๕. บทสรุป

การลิดกิ่งเพื่อให้ต้นไม้ได้รับแสงและอากาศอย่างเต็มที่ ลดการแข่งขันของน้ำและธาตุอาหาร ทำให้ส่วนลำต้นปราศจากตาหนิ นอกจากจะได้ไม้สักที่คุณภาพดีแล้ว ยังทำให้สามารถปลูกพืชต่างระดับผสมได้อีกด้วย ซึ่งเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

(นายวงศกร กฤษณะ)
พนักงาน (ระดับ ๔) งานสวนป่าไม้หายาก
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตขอนแก่น